

2. <https://www.google.com.ua/amp/s/nv.ua/amp/pohovorim-ob-etom-2462917.html> (<https://www.google.com.ua/amp/s/nv.ua/amp/pohovorim-ob-etom-2462917.html>)
3. [<https://dou.ua/lenta/articles/cross-cultural-communication/>]
(<https://dou.ua/lenta/articles/cross-cultural-communication/>)]
4. <https://migranciwielkopolska.caritas.pl/ru/01-09-2020-культурные-различия-долгосрочна/>
5. <https://dou.ua/lenta/articles/cross-cultural-communication/>
(<https://dou.ua/lenta/articles/cross-cultural-communication/>)

Врайт Галина Яківна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

Шилованець Вадим – студентка 3 курсу соціально-гуманітарного факультету історико-філософського відділення Університету Ушинського

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Більше людей, ніж будь-коли раніше, беруть участь у взаємодії з іноземцями, громади з кожним днем стають все більш багатомовними та багатокультурними, а попит на навички міжкультурного спілкування зростає у міру того, як все більше і більше підприємств стає міжнародними. Люди усвідомлюють, що без допомоги міжкультурного спілкування існують бар'єри та обмеження при взаємодії з представниками іншої культури, і це може спричинити плутанину та непорозуміння.

В міжкультурній комунікації, важливо повністю зрозуміти культурні відмінності, що існують, щоб запобігти погіршенню відносин, що виникають внаслідок прогалин міжкультурного спілкування. Міжкультурна комунікація та компетентність стосується ефективної і відповідальної поведінки у взаємовідносинах представників різних культур. Іноді це поняття ототожнюється з міжкультурною комунікативною компетентністю, що стосується особистих якостей. Зокрема, вміння співпереживати і уважно слухати, позитивно сприймати і виявляти бажання комунікації з представниками інших культур, бути поступливим у взаєминах, відчувати бажання до пізнання нового, характерного іншим культурам.

Термін "комунікативна компетентність" був створений Деллом Хаймсом (1972) [1, с. 35] на основі конкретної концепції Н. Хомського "мовна компетентність", яку вчений використовує для номінації внутрішньої психічної граматики особистості, стверджуючи, що мова подається тут у вигляді абстрактних наборів правил, що найбільш чітко відображається в окремих несвідомих інтуїтивних уявленнях мови [2, с. 154]. Комунікативна компетентність Д. Хеймса визначається як внутрішнє знання ситуативної доцільності мови [3, с. 268-293]. Таким чином, комунікативна компетентність передбачає знання рідних та інших мов, що забезпечує володіння способами

взаємодії та комунікативних навичок з людьми, виконання різних соціальних ролей у суспільстві та здатність використовувати різні об'єкти спілкування для вирішення конкретних ситуацій. У методичній літературі складові частини комунікативної компетентності визначаються по-різному. Д. Хаймс виділив граматичну, соціолінгвістичну, стратегічну, дискурсивну компетенцію в структурі комунікативної компетентності.

Міжкультурна комунікація характеризується тим, що її учасники у прямому контакті використовують спеціальні мовні варіанти і дискурсивні стратегії, які відмінні від тих, якими вони користуються у процесі спілкування в межах однієї культури.

Варто підкреслити, що міжкультурна комунікативна компетентність проявляється лише за умов міжкультурного спілкування, де комунікативна компетентність як така не забезпечує його ефективності, оскільки комунікантам бракує знань культурних правил і технік їхнього використання. Повноцінне міжкультурне спілкування виступає умовою та водночас продуктом функціонування міжкультурної комунікативної компетентності особистості.

Види компетентностей, пов'язані зі співпрацею й спілкуванням з представниками рідної та іншомовної культур, входять до складу так званого «компетентнісного соціального блоку». На основі теорії цілісної соціально-професійної компетентності спеціаліста, розробленої І. Зимньою, можна побудувати ідеалізовану концептуальну модель міжкультурної комунікативної компетентності. Ця концептуальна модель є інтегративним утворенням, що включає цілу низку субкомпетентностей. Багатокомпонентність міжкультурної комунікативної компетентності визнано більшістю дослідників попри те, що різні наукові школи по-різному визначають склад і назви компонентів.

Структура міжкультурної комунікативної компетентності охоплює такі компоненти: лінгвістична, соціолінгвістична, соціокультурна, соціальна, дискурсивна, стратегічна. Наведена структура видається оптимальною з огляду на те, що всі інші терміни, які намагаються застосувати до складових міжкультурної комунікативної компетентності, тим чи іншим чином характеризують зазначені шість видів компетентностей.

Особлива природа міжкультурної комунікативної компетентності виявляється в міждисциплінарності, адже її не можна повністю ототожнювати з комунікативною компетентністю або міжкультурною компетентністю носія мови. Йдеться про «гібридний» вид компетентності, який дозволяє мовній особистості виходити за межі рідної культури та перетворюватись на «медіатора культур» (міжкультурну особистість), не втративши власної культурної ідентичності.

Іншомовна освіта фахівців різних галузей розглядається як один із шляхів підготовки до міжкультурної комунікації. Навчальний план має містити культурологічну складову, на основі якої формується міжкультурна комунікативна компетентність – інтегративна здатність особистості розуміти іншомовний світогляд і культуру.

Успішна реалізація міжкультурної комунікативної компетентності дозволяє встановити контакт з іншомовними комунікантами, визнати їхні культурні цінності, виробити толерантне ставлення до розбіжностей у формах

спілкування, стилях поведінки, способі життя, звичаях та традиціях. Як наслідок – долаються бар'єри, побудовані стереотипами, забобонами та іншими факторами, що викликають комунікативні невдачі та перешкоджають взаємодії цивілізацій та культур у сучасному світі.

Список використаної літератури.

1. Хомський, А. Н. Аспекти теорії синтаксису. Бостон: MIT Press, 1965. 154 с.
2. Гаймс Д. Про комунікативну компетентність. Гармондсворт: Пінгвін, 1972. 269-293 с.
3. Акопян К.З., Захаров А.В., Кагарлицкая С.Я. Масова культура : Навчальний посібник. Москва: Альфа-М; ИНФРА-М, 2004. 304 с.
4. Назаров М. М. Масова комунікація в сучасному світі: методологія аналізу та практика досліджень. Москва: Едиториал, 2002. 240 с.
5. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. Київ: Рефл-бук, 2001. 656 с.

Драпогуз Михайло Андрійович (Одеса) – магістр соціально-гуманітарного факультету історико-філософського відділення Університету Ушинського

ОГЛЯД АСПЕКТІВ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОСТІ В ІСТОРИЧНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасне розуміння поняття “духовність”, в більшості випадків асоціювання, має не наукове підґрунтя, а сформований історичним процесом комплекс подіб та антиподів духовності. Загальне користування цим терміном в галузях, які формують соціокультурне середовище, без належного розуміння предмету, сприяє утворенню хибних моделей сприйняття дійсності та дезорієнтує індивіда в процесі соціалізації та самореалізації в суспільстві. Тому, визначення *формування цього терміну в історичному процесі*, нададуть змогу осмислити значення терміну “духовність” в формуванні соціокультурного середовища сучасного українського суспільства.

У формуванні розуміння духовності, як сфери вищої розумової діяльності індивіду, що спрямована на створення цінностей соціокультурного середовища, задіяні процеси з галузі історії, культури, релігії. Тому, аналіз теми духовності потребує комплексного осмислення цих явищ і феноменів. Для об'єктивного та наукового розуміння системи духовності, потрібно відокремлювати її від релігійних систем, та суб'єктивного емпіричного знання.

В сучасності досліджують тему формування системи духовних цінностей в українському суспільстві Целякова О.М (формування особистісних духовних систем); Любов Сидоренко (духовність в педагогічних системах); О.Липка (аналіз конструктиву духовності в суспільстві); Т.Ф. Мельничук (розробка систем духовності, як культури творчого чинника); всебічний розгляд та психологічний аналіз систем духовності в педагогіці зробив інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України у 2013 р. У 2017р проведено конференцію «Формування духовної безпеки особистості в умовах сьогодення: виклики і